

Innehåll

Förord	1
Inledning	3
Gällande regelverk	3
Utfästelse från användaren	4
1. Begrepp	5
Allmän mark.....	5
Offentlig Plats.....	5
Kommunal mark.....	5
Väghållning och väghållare	5
Förvaltning och förvaltare.....	5
Användare	5
2. Lagar och föreskrifter	6
Övergripande	6
Ordningslagen	6
Allmänna Lokala Ordningsföreskrifter	6
3. Utnyttjande som kräver tillstånd	7
Uteserveringar	7
Säsongsförsäljning	7
Matförsäljningsvagnar/kiosker(på hjul).....	7
Torghandel	7
Evenemang.....	8
Ambulerande Försäljning.....	8
Reklamskyltar "Trottoarpratare mm."	8
Uppställning av bodar mm.....	8
Tillfällig avstängning av trottoar p.g.a. risk för snöras.....	8
Uppsättning av Byggnadsställningar	8
Övriga fastighetsreparationer som inkräktar på gaturummet	8
Extra ytor för Arbetsplatsetablering (manskaps- och redskapsbodas).....	9
Byggskyltar Affischering, placering av reklamskyltar & banderoller	9
Uppställning av kranar, bygglyftar etc.....	9
Tillfällig upplagsplats för material mm (byggbelamring)	9

4. Utformning, montering och placering	11
Byggnadsställningar	11
Lyftanordningar.....	11
Uteserveringar	11
Montering av Markiser, Flaggor och Skyltar	11
Container	12
5. Ansökningar och tillstånd	13
Trafikanordningsplan	13
6. Avgifter.....	13
7. Syn	14
8. Återställning	14
9. Slutbesiktning	14
10. Kontroll och sanktioner	14
11. Länkar/bilagor.....	15
Länkar.....	15
Polismyndigheten	15

Inledning

Gällande regelverk

Kommunens huvuddokument "Allmänna bestämmelser för arbete i och användning av kommunal mark i Vetlanda kommun" ligger till grund för dessa anvisningar.

Vid behov av att tillfälligt använda offentlig plats för annat ändamål än att utföra arbeten på väg och/eller utföra schaktnings och ledningsarbete, t.ex. för ute-serveringar, uppställning av liftar och containrar, placering av informationstavlor, resning av byggställningar, och övrigt tillfälligt användande av allmän plats, söks tillstånd hos polismyndigheten med hänvisning till Ordningsslagen.

I sådana ärenden inhämtar polismyndigheten alltid yttrande från kommunen, vilken har rätt att avstyrka ansökan. Kommunen förutsätter då att användaren hörsamma anvisningar och riktlinjer som kommunen utfärdar, vilka meddelas som krav i yttrandet till polisen. Dessa krav ligger sedan till grund för de villkor som myndigheten låter meddela i tillståndsärendet.

Kommunen har således rätt att ange de villkor som behövs för att tillgodose de intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötsel och drift av den offentliga platsen,

markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Ersättning för användning av offentlig plats regleras i särskilda bestämmelser.

Polisen ställer även krav på allmänna ordningen och säkerhetsåtgärder för personer och egendom. Vid åsidosättande av åtgärder, underlåtenhet att följa föreläggande och vid övriga förseelser enligt Ordningsslagen kan den sökande ådra sig påföljder i form av vite eller böter.

En Trafikanordningsplan (TA-plan) med ritning eller skiss kan dock komma att krävas om användningen avser en offentlig plats som helt eller delvis utgör en trafikerad led eller yta.

Tillstånd behövs inte om den offentliga platsen tas i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och utan att inkräkta på någon annans tillstånd. Aktiviteten/uppställningen får dock inte utgöra något omedelbart hinder för gående, cyklister, funktionshindrade och övriga trafikanter

Tekniska kontoret kan hjälpa till med att preliminärt bedöma ärendet innan kontakt tas med polismyndigheten.

Utfästelse från användaren

Kommunen kommer i sina yttranden till polismyndigheten yrka på generella villkor som måste uppfyllas. Det innebär att den sökande utfäster sig att följa de allmänna bestämmelserna såväl som dessa detaljerade anvisningar och riktlinjer som kommunen utfärdar för nyttjande av offentlig plats, med hänvisning till Ordningsslagen 3 kap. (1993:1617) Ytterligare krav i form av specifika villkor kan även komma att avkrävas i enskilda ärenden.

1. Begrepp

Allmän mark

Allmän mark är enligt Plan- och Bygglagen gator, torg, parker och övriga områden som myndighet avsatts för allmänt utnyttjande, vilket redovisas i detaljplaner, och för vilka kommunen oftast är huvudman. Detta inkluderar även ytor som benämns som kvartersmark, samt gångbanor eller andra utrymmen i direkt anslutning utanför fastigheter.

Offentlig Plats

Offentlig plats är enligt ordningslagen bl.a. allmänna platser men också sådana platser som enligt de allmänna lokala ordningsföreskrifterna för kommunen skall jämföras med offentliga platser, t.ex. parkeringsplatser, lekplatser, idrottsanläggningar, badplatser, kulturbyggnadsminnen, och begravningsplatser. I den tidigare lagen benämndes dessa som Allmän Plats.

Kommunal mark

Med kommunal mark avses såväl allmän platsmark som offentlig plats som förvaltas av kommunen. Sådan mark får inte stängas av för allmänheten eller tas i anspråk för annat ändamål utan tillstånd.

Väghållning och väghållare

Kommunen är genom Tekniska kontoret väghållare för det kommunala gatu- och vägnätet. Inom dem gäller de allmänna bestämmelser som åberopats i inledningen, samt underordnade regler och anvisningar för "**Arbete på väg**".

Dessa föreskrifter gäller också för vägar som tillhör vägföreningar, där Vetlanda kommun genom avtal svarar för drift och underhåll.

Förvaltning och förvaltare

Med förvaltning avses tillsyn, underhåll och skötsel av kommunal mark. Förvaltare av kommunal mark är Tekniska kontoret. Kommunala fastighetsbolag förvaltar och underhåller också kommunal mark.

Användare

Den som låter utföra ett arbete eller en aktivitet där offentlig plats kommer att tas i anspråk för annat än avsett ändamål, är att betrakta som användare, och svarar för att erforderligt tillstånd inhämtas från polismyndighet och att uppställda villkor följs.

Användaren ikläder sig också ansvar mot övriga myndigheter.

2. Lagar och föreskrifter

Övergripande

Staden såväl som den lilla orten tillhör oss alla, och nästan alla platser utomhus där allmänheten har tillträde och kan röra sig fritt - är offentlig plats.

Ordningslagen föreskriver emellertid att det behövs ett tillstånd från polismyndigheten för den som vill använda den offentliga platsen för något annat ändamål än vad som blivit fastställt i detaljplanen.

Det finns emellertid ingen karta som visar vilka områden som är offentlig plats. Det är en definitionsfråga vilket förklaras under första kapitlet i Ordningslagen.

Ordningslagen

Ordningslagen SFS 1993:1617 innehåller särskilda föreskrifter om allmänna sammankomster, offentliga tillställningar och om användning av offentlig plats. Dessutom innehåller lagen allmänna ordningsföreskrifter och säkerhetsanvisningar som skall iakttas vid tillställningar såväl som vid nyttjande av offentlig plats. Se 2 § som beskriver i detalj vad som avses med offentlig plats.

Under 3 kapitlet 2 § redogörs för polisen skyldighet att inhämta yttrande från kommunen innan tillstånd ges för nyttjande av offentlig plats. Under 15§ i samma kapitel förklaras vilka villkor kommunen kan åberopa i sina yttrande, för att kunna tillgodose de intressen man har att bevaka.

Allmänna Lokala Ordningsföreskrifter

Vetlanda kommun har utfärdat allmänna lokala ordningsföreskrifter med stöd av 1 § i förordningen (1993:1632) som bemyndigar kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

De allmänna lokala ordningsföreskrifterna (senast ändrad 2009-09-23) anger vilka ytterligare områden inom kommunen som skall jämföras med offentlig plats. Dessa områden och deras avgränsningar redovisas som en bilaga till dessa lokala ordningsföreskrifter.

De allmänna lokala ordningsföreskrifterna innehåller också regler och anvisningar för lastning av gods, störande buller, uppställning av containrar, affischering, montering av markiser och skyltar, etc.

Enligt de lokala föreskrifterna har också kommunen rätt att ta ut avgift för användning av offentlig plats enligt fastställd taxa som beslutats i kommunfullmäktige.

3. Utnyttjande som kräver tillstånd

I det följande ges exempel på utnyttjande av offentlig plats som kräver tillstånd från myndigheter.

Uteserveringar

Innan du söker tillstånd är det bra att känna till vilka regler som gäller, och om övriga tillstånd som kan behövas för att få driva en uteservering.

Det finns i dag två kategorier av uteserveringar:

- Uteservering på gågata
- Uteservering på annan plats i gaturummet

Oftast krävs även serveringstillstånd och ev. utskänkningstillstånd som handläggs av kommunens socialförvaltning. Se även Stadsmiljöprogrammet för Vetlanda centrum.

Säsongsförsäljning

Tillstånd fordras för utnyttjande av offentlig plats för tillfällig försäljning av s.k. säsongsvor (frukt och grönt, jordgubbar, julgranar etc.) – vare sig det rör sig om en försäljning vid ett enkelt bord eller inom begränsat område som avgränsats med staket eller andra avstängnings-anordningar. Se särskild information till torghandlarna som även gäller säsongsförsäljning, samt "lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Vetlanda kommun".

Ur trafiksäkerhetssynpunkt kan det inom vissa områden föreligga restriktioner mot sådan typ av försäljning. Rådgör med trafikingenjören.

Matförsäljningsvagnar/kiosker(på hjul)

Tillstånd krävs för nyttjande av offentlig plats och restriktioner finns för placering inom vissa områden. Man måste också beakta trafiksäkerheten runt försäljningsstället med avseende på gångtrafik, parkeringsmöjligheter etc. Rådgör med trafikingenjören.

Miljö och Bygghuset har också krav på vagnen och dess utrustning.

Serveringstillstånd krävs.

Torghandel

Torghandel bedrivs på torgets tisdagar och lördagar, året runt. Ansökan om fast plats skall ställas till Tekniska kontoret.

Torghandel regleras i "lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Vetlanda kommun", och administreras av Tekniska kontoret. Se även särskild information till torghandlarna och säsongsförsäljare på Vetlanda kommuns hemsida.

Övriga marknader (t.ex. Lejondagen, Lions marknad, m.m.) kräver separata tillstånd.

På övriga torg och platser krävs polisens tillstånd för försäljning.

Evenemang

Vid ett evenemang fordras tillstånd från polismyndigheten (t.ex. Wheelers Cruising, Vetlanda festen m.m.)

Ambulerande Försäljning

Ambulerande försäljning på särskilt angivna gator får inte förekomma utan Polismyndighetens tillstånd. Kontrollera vilka gator som avses och rådgör med Trafikingenjören.

Reklamskyltar "Trottoarpratare mm."

Försäljning av skyltvaror kräver tillstånd, och skall vara placerade i anslutning till verksamheten. Varuexponering eller skyltvaror får aldrig dominera eller vara i vägen för förbipasserande gång- och cykeltrafik.

Uppställning av bodar mm

Tillfällig uppställning av bodar, kiosker, valstugor etc. fordrar tillstånd från polismyndigheten, vilken inhämta yttrande från Tekniska kontoret.

Tillfällig avstängning av trottoar p.g.a. risk för snöras

Fastighetsägare har skyldighet att omedelbart åtgärda risker för snöras och fallande istappar vilket kan orsaka problem och skador för fotgängare på gångvägar i nära anslutning till fastigheten.

Vid särskilda omständigheter kan trafikingenjören ge tillstånd för att temporärt stänga av trottoaren under en kort tidsperiod, om hänvisning kan ske till motsatta sidan, och om synnerliga besvär föreligger med att omedelbart åtgärda problemen.

Trottoaren måste naturligtvis stängas av vid själva arbetet med att ta bort "istappar" och bortforslande av snön från taket – så att inga skador uppstår på förbipasserande. Det område som avgränsas måste föregås av tydlig utmärkning/skyltning samt ingärdas med ordentliga avstängningsanordningar. Kontakt skall tas med Tekniska kontoret.

Uppsättning av Byggnadsställningar

Uppsättning av byggnadsställningar i gaturummet vid fasadrenoveringar kräver tillstånd från polismyndigheten. Uppställningen inkräktar ofta på trafiken, och därför fordras i regel att en Trafikanordningsplan (TA-plan) upprättas. Om ytterligare utrymmen behövs för t.ex. upplag – så måste det också anges i ansökan.

Övriga fastighetsreparationer som inkräktar på gaturummet

Om trottoaren, del av torg eller ett gångstråk måste tas i anspråk vid en fastighetsreparation (speciellt vid renovering av butiker i markplanet)- så krävs ett tillstånd att utnyttja denna offentliga plats. Området måste inhägnas väl med godkända avstängningsanordningar. Gående och cyklister måste också hänvisas till motstående trottoar. Skydd mot nedfallande föremål måste också beaktas.

Extra ytor för Arbetsplatsetablering (manskaps- och redskapsbodar)

För att utnyttja ytterligare ytor på allmän mark/offentlig plats som kan behövas vid ett väg- och/eller ledningsarbete (t.ex. för personalvagnar, redskapsbodar, material och diverse utrustning), vilka inte får eller kan placeras inom vägarbetsområdet – måste tillstånd sökas hos Polismyndigheten.

Byggskyltar Affischer, placering av reklamskyltar & banderoller

Byggskyltar som ger information om vad som pågår vid en verksamhet skall placeras inom byggområdet. Om så ej kan ske – utan ytterligare ytor utanför själva byggplatsen måste utnyttjas - så skall särskild ansökan om detta inlämnas till Miljö och Byggförvaltningen. Se information på Vetlanda kommuns hemsida.

Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av Polismyndigheten sättas upp på husväggar, staket, stolpar, elskåp, papperskorgar eller liknande som vetter mot offentlig plats om inte dessa officiellt är avsedda för just det ändamålet. Detta gäller inte annonser och tillkännagivande på byggnad som avser näringsidkares rörelse där rörelsen är stationerad.

Reklamskyltar får inte utgöra en trafikfara, (Polismyndigheten i Jönköpings län "Allmänna villkor för utplacering av reklamskylt på offentlig plats").

Skyltar får inte användas som vägvisning eller hänvisning utan skall vara placerade i omedelbar anslutning till verksamheten.

Uppsättning av Banderoller tillåts endast i begränsad omfattning och kräver även tillstånd från berörda fastighetsägare. Se information på Vetlanda kommuns hemsida om lokala ordningsföreskrifter.

Uppställning av kranar, byggliftar etc.

Lyftanordning som ställs upp på körbana eller gång- och cykelbana kräver tillstånd. En Trafikanordningsplan skall inlämnas med ansökan. Om ytterligare utrymme erfordras för upplag av material eller dylikt så krävs även tillstånd från Polismyndigheten för nyttjande av offentlig plats.

Uppställning av containrar

Container skall i första hand ställas upp på tomtmark. Om placering sker på allmän platsmark behövs ett tillstånd från Polismyndigheten.

Utmärkning krävs på container som skall uppställas på offentlig plats med en fastsatt skylt som anger ägaren eller nyttjarens namn, adress och telefonnummer. Containern skall vara försedd med reflexer i varje hörn och skall vara väl inhägnad.

Exakt plats för uppställningen skall avgöras i samråd med Trafik- & parkavdelningen.

Tillfällig upplagsplats för material mm (byggbelamring)

Tillstånd krävs även för upplag som inte är att hänföra till ett väg- eller ledningsarbete.

Det kan vara en yta som tas i anspråk för utrustning och material som behövs vid upp- och nedmontering av en stor byggnadsställning, eller vid butikrenoveringar o.s.v. Området skall vara väl inhägnat samt förses med reflexanordningar.

Ansökan om etableringsplats görs på Tekniska kontoret.

4. Utformning, montering och placering

Vid utformning och placering av anordningar och aktiviteter som beskrivits i föregående avsnitt krävs att hänsyn och uppmärksamhet tas till de så kallade "**oskyddade trafikanterna**", d.v.s. gående och cyklister – och framför allt till synskadade och övriga personer med funktions-hinder

Således krävs att ordentliga skydds- och avstängningsanordningar monteras på /vid/ i anslutning till det som monteras upp / placeras ut. Dessa bör också förses med reflex-anordningar.

Placeringen av anordningar får heller inte innebära att träd, buskar, planteringar eller andra installationer i gaturummet skadas onödigtvis. I förekommande fall krävs att visst återställningsarbete måste utföras, vilket nyttjaren/entreprenören bekostar.

Utnyttjande som kräver återställningsarbeten skall föregås av syn och i efterhand besiktigas i närvaror av tjänsteman från berörd förvaltning/avdelning (kultur, park, trafik och gatudrift).

Byggnadsställningar

Speciella infodringar och skydd måste installeras för att gående skall kunna passera vid sidan om eller under ställningen för att komma in i butiker eller kontor. Hörn eller utstickande delar måste även vadderas.

Materialupplag skall märkas ut och skärmars av med stängsel, grindar eller andra avstängnings-anordningar.

Lyftanordningar

Området runt lyftanordningen måste spärras av för eventuella risker med fallande föremål.

Om lyftanordning placeras i eller i närheten av gata med hög och tung fordonstrafik så krävs ordentliga påkörningsskydd i form av tunga skyddsbarriärer.

Uteserveringar

Uteserveringar får inte inkräkta för mycket i gatuplanet så att det utgör ett stort hinder för gående och cyklister. För utformning av uteserveringar se riktlinjer som utfärdat i stadsmiljöprogrammet

Montering av Markiser, Flaggor och Skyltar

Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter över en gångbana på lägre höjd än 2,20 meter, eller över en körbana på lägre höjd än 4,50 meter. Se lokala ordnings-föreskrifter.

Container

Brandmyndigheten ställer också speciella krav avseende räddningsvägar och avstånd till närliggande byggnader och upplag. Container skall förses med lock eller skydd så att inga obehöriga kan få tillträde.

5. Ansökningar och tillstånd

Tillstånd att använda offentlig plats söks på en blankett som finns hos polismyndigheten. Ansökan skall vara underskriven av användaren/anordnaren.

Polismyndigheten tar ut en ansökningsavgift, vilken inte återbetalas ifall ansökan blir avslagen.

Ansökan skall kompletteras med en skiss som redovisar den yta man önskar utnyttja och i särskilda fall även en beskrivning över själva anordningen. Trafikanordningsplan upprättas enligt nedan.

Polismyndigheten remitterar ansökan till berörd kommunal instans. Oftast är det Tekniska kontoret som lämnar synpunkter och ställer villkor på nyttjandet.

Vid handläggningen av ärendet tas hänsyn till ett antal faktorer och ställda villkor – vilka kan vara bra att ha kännedom om redan i förväg ;

- Ändamålet med upplåtelsen, och under vilka tidsperioder,
- Framkomligheten för allmänheten och i synnerhet för funktionshindrade personer och oskyddade trafikanter
- Utformningen av anordning/upplag/skylt etc.
- Behov av elkraft, vattenförsörjning, etc.
- Renhållning
- Återställning

Trafikanordningsplan

Trafikanordningsplan måste upprättas **om platsen för nyttjande utgörs av en trafikled och uppställningen innebär betydande hinder** för gående, cyklister eller motorfordon (inkl. varutransporter på en gångata/passage). Eventuellt måste även lokala trafikföreskrifter utfärdas.

Trafikanordningsplanen skall bifogas ansökningshandlingarna hos polismyndigheten.

Om oklarheter föreligger – tag gärna kontakt med Tekniska kontoret.

6. Avgifter

Kommunen har rätt att ta ut avgift för ianspråktagande av offentlig plats/allmän mark som står under kommunens förvaltning.

Avspärningar, skyltning etc. bekostas och ombesörjs dock av sökande. Avspärningar kan också utföras av Tekniska kontoret mot ersättning.

Avgifter är fastställda av kommunalfullmäktige. För de flesta upplåtelseerna finns således en redan en fastställd avgiftsnivå – men för några ändamål är avgiften beroende på läge, utsträckning i tid och övriga omständigheter.

Kontakta Tekniska kontoret när det gäller information om avgiftens storlek för olika typer av upplåtelse.

7. Syn

I förekommande fall krävs gemensam syn innan anordning utplaceras eller aktivitet genomförs på det anvisade området. Tjänstemän från berörda förvaltningar bör närvara. Synen skall dokumenteras och behandla följande punkter:

- Omfattning av området som skall utnyttjas
- Nuvarande standard av ytbeläggningar och övriga gatu-installationer
- Kartläggning av träd, buskar, planteringar och grönområden som berörs
- Skyddsåtgärder som krävs
- Krav på återställningsarbeten

I annat fall förutsätts att nyttjare/användare dokumenterar ursprungliga förhållanden på platsen för att kunna redovisa detta vid slutbesiktningen.

8. Återställning

Efter att upplåtelsen avslutats skall området/platsen återställas i ursprungligt skick eller enligt vad som överenskommit vid synen.

Tekniska kontoret ombesörjer återställning av ytskikt, träd och planteringar mot avgift om inget annat meddelas i samband med tillståndsgivningen av ärendet.

Nyttjaren skall ersätta väghållaren för återställningsarbete och ökade framtida underhållskostnader enligt gällande prislista för återställningsarbeten, se bilaga i kommunens "Regler och anvisningar för schakt och ledningsarbeten i kommunal mark". Prislistan justeras årligen i förhållande till det index, som anges.

Även åtgärd av skada på mark, anläggning eller annan anordning utanför den tillståndsgivna ytan kommer att debiteras byggherren efter skadans omfattning, samt de ev. kostnader som kan uppkomma för framtida underhåll.

9. Slutbesiktning

Tjänstemän vid Tekniska kontoret kallar eventuellt till en slutbesiktning.

10. Kontroll och sanktioner

Användaren löper risk att bli åtalad – om man låter utföra en aktivitet, upprätta en anordning, eller bedriva verksamhet på offentlig plats – utan tillstånd och som står i strid med den allmänna ordningslagen.

Om kommunens bestämmelser, regler och anvisningar inte åtföljs vilka föreligger som villkor i tillståndsärendet, och om uppdagade brister inte åtgärdas inom påtalad tid enligt vad som är överenskommet, så kommer användaren att åsamkas stoppa arbetet, eller sanktioner i form av viten eller böter.

11. Länkar/bilagor

Följande dokument finns tillgängliga på Vetlanda kommuns hemsida under respektive avdelningen eller myndighetens hemsida.

Länkar

Tekniska kontoret

- Beskrivning hur en Trafikanordningsplan ska upprättas
- [Information till torghandlarna](#)
- Stadsmiljöprogrammet

Miljö och byggförvaltningen

- [När bygglov krävs](#)

[Allmänna Lokala Ordningsföreskrifter](#)

Polismyndigheten

- Ansökan för upplåtelse av offentlig plats
- Ansökan tillstånd ordningslagen